

Bibliografia – Szewczenko w Polsce

Poezje (wybór):

Szewczenko Taras, *Kobzar / Kobziarz*, per. Petro Kupris'; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lwowski Narodowy Uniwersytet Rolniczy w Dublanach, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012 (tekst rów-noległy polski i ukraiński).

Szewczenko Taras, *Kobziarz*, w tłumaczeniu Piotra Kuprysia Wydawnictwo KUL, Lublin 2008.

Szewczenko Taras, *Liryka*, przekład Piotr Kupryś / Тарас Шевченко, Лірика, переклад Петро Купрись, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013 (tekst równoległy polski i ukraiński).

Szewczenko Taras, *Poezje wybrane*, wybór i wstęp Jerzy Jędrzejewicz, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1972.

Szewczenko Taras, *Utwory wybrane*, red. i słowo wstępne Włodzierz Słobodnik, posłowiem i przypisami opatrzył Marian Jakóbiec, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1955.

Szewczenko Taras, *Wybór poezji*, oprac. Marian Jakóbiec, BN II, 178, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1974.

Proza (wybór):

Szewczenko Taras, *Artysta*, tłum. [z ros.] Jerzy Jędrzejewicz, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1975.

Szewczenko Taras, *Bliźniaki*, tłum. [z ros.] Antoni Serednicki, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1986.

Szewczenko Taras, *Kapitanowa*, tłum. [z ros.] Jerzy Jędrzejewicz, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1978.

Szewczenko Taras, *Księżna; Warnak*, tłum. [z ros.] Jerzy Jędrzejewicz, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1979.

Szewczenko Taras, *Muzykant*, tłum. [z ros.] Jerzy Jędrzejewicz, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1977.

Szewczenko Taras, *Najmitka*, tłum. [z ros.] Jerzy Jędrzejewicz, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1981.

Szewczenko Taras, *Nieszczęśliwy*, tłum. [z ros.] Jerzy Jędrzejewicz, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1980.

Szewczenko Taras, *Przejażdżka z przyjemnością i nie bez morału*, tłum. [z ros.] Jerzy Jędrzejewicz, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1983.

Szewczenko Taras, *Przejażdżka z przyjemnością i nie bez morału*, przeł. przypisy i posłowie Jędrzej Jędrzejewicz, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1960.

Szewczenko Taras, *Pamiętnik*, tłum. [z j. rosyjskiego] Helena Mankiewicz-Szaniawska, wiersze z ros. w tłum. Włodzimierza Boruńskiego, Czytelnik, Warszawa 1952.

Współcześni pisarze ukraińscy o Szewczenko:

Andruchowycz Jurij, Andrzej Stasiuk, *Moja Europa. Dwa eseje o Europie zwanej Środkową*, przeł. Lidia Stefanowska, Wołowiec 2001 (lub wyd. wcześniejsze).

Andruchowycz Jurij, *Leksykon miast intymnych. Swobodny podręcznik do geopoetyki i kosmopolityki*, przeł. Katarzyna Kotyńska, Wołowiec 2014.

Andruchowycz Jurij, *Ostatnie terytorium. Eseje o Ukrainie*, przeł. Ola Hnatiuk, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2002.

Dryblując przez granicę. Polsko-ukraińskie Euro 2012, pod red. Moniki Sznajderman i Serhija Żadana, eseje ukr. przeł. Michał Petryk, Wołowiec 2012.

Hrycak Jarosław, *Historia Ukrainy 1772-1999. Narodziny nowoczesnego narodu*, przeł. Katarzyna Kotyńska, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Lublin 2000.

Hrycak Jarosław, *Nowa Ukraina. Nowe interpretacje*, Wrocław 2009.

Hrycak Jarosław, *Prorok we własnym kraju. Iwan Franko i jego Ukraina (1856-1886)*, przeł. Anna Korzeniowska-Bihun, Anna Wylegała, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2010.

Prochaśko Taras, Serhij Żadan, *Ukraina*, przełożyła Renata Rusnak, zdjęcia Jędrzej Majka, Wydawnictwo Nemrod, Kraków 2006.

Riabczuk Mykoła, *Od Małorosji do Ukrainy*, wstęp i opracowanie Bogumiła Berdychowska, tłum. Ola Hnatiuk i Katarzyna Kotyńska, TAIWPN Universitas, Kraków 2002.

Riabczuk Mykoła, *Ukraina. Syndrom postkolonialny*, Wrocław-Wojnowice 2015.

Ukraina. Przewodnik Krytyki Politycznej, z Jarosławem Hrycakiem rozmawia Iza Chruślińska, wstęp Adam Michnik, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Gdańsk-Warszawa 2009.

Ukraiński palimpsest. Oksana Zabuzko w rozmowie z Izą Chruślińską, przedmowa Adam Michnik, Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Wrocław 2013.

Literatura przedmiotu:

Czapliński Przemysław, *Poruszona mapa. Wyobrażenia geograficzno-kulturowa polskiej literatury przełomu XX i XXI wieku*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2016.

Grabowska Maria, Janion Maria, *Potomstwo „Zamku kaniowskiego”*, [w:] Seweryn Goszczyński, *Zamek kaniowski*, oprac. Maria Grabowska i Maria Janion, Warszawa 1958.

Jakóbiec Marian, *Wstęp*, [w:] Taras Szewczenko, *Wybór poezji*, oprac. Marian Jakóbiec, Wrocław 1974.

Jędrzejewicz Jerzy, *Noce ukraińskie albo rodowód geniusza. Opowieść o Szewczence*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1972, ss. 621, il. 49 (wyd. I: Warszawa 1966; wyd. II: Warszawa 1970; wyd. III: Warszawa 1972; wyd. III reprintowe, z przedmową Marka Nowakowskiego: Warszawa 2014; książka wydana również w Kanadzie przez Towarzystwo Naukowe im. Tarasa Szewczenki, Toronto 1980).

Kozak Stefan, *Koncepcje historiozoficzne Tarasa Szewczenki*, „Zeszyty Naukowe KUL” 1983, R. 26, nr 2 (102).

Kozak Stefan, *Prawa jako „sacrum” w twórczości Tarasa Szewczenki*, „Studia Polsko-Ukraińskie 2014, nr 1, s. 23-47.

Kubacki Wacław, *Taras Szewczenko wobec polskiego romantyzmu*, [w:] tegoż, *Poezja i proza. Studia historycznoliterackie 1934-1964*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1966.

Mokry Włodzimierz, *Literatura i myśl filozoficzno-religijna ukraińskiego romantyzmu. Szewczenko, Kostomarow, Szaszkiewicz*, Wydawnictwo UJ, Kraków 1996.

Mokry Włodzimierz, *Taras Szewczenko i jego przestrzeń wolności wewnętrznej*, „Ethos”, 1988, nr 1.

Mokry Włodzimierz, *Taras Szewczenko w kręgu lektur biblijnych*, „Zeszyty Naukowe KUL”, 1982, R. 25, nr 2-4 (98-100).

Nieuważny Florian, *O poezji ukraińskiej. Od Iwana Kotlarewskiego do Liny Kostenko*, Wydawnictwo Łuk, Białystok 1993.

Sosnowska Danuta, *Figura i metafora w wybranych poematach Tarasa Szewczenki. Problem identyfikacji ukrytych symboli religijnych i jego konsekwencje*, [w:] *Другий міжнародний конгрес україністів (Львів, 22–28 серпня 1993 р.). Доповіді і повідомлення. Літературознавство*, Львів 1993.

Stanisz Marek, „*Serce boli, lecz opowiadać trzeba.*” *Strategie upamiętniania w przedmowach do poema-tów romantycznych*, [w:] *Mnemosyne. Pamięć jako źródło dzieła sztuki*, pod red. M. Cieśli-Korytowskiej, J. Czernika, Wydawnictwo Avalon, Kraków 2016.

„*Studia Polsko-Ukraińskie*” 2014, nr 1 – numer wydany dla uczczenia jubileuszu 200. rocznicy urodzin Tarasa Szewczenki.

Shevchenko exported

Abstract

The purpose of the article is to characterize the presence of the Ukrainian poet Taras Shevchenko in con-temporary writings in Poland. The author discusses the translations of Shevchenko’s works into Polish, lists the most important literary studies devoted to this poet, and then presents the image of Shevchenko as emerged from the works, published in Polish, of contemporary Ukrainian writers and journalists: Mykola Riabchuk, Yaroslav Hrytsak, Oksana Zabuzhko and Yuriy Andrukhovych. In the works of these authors, Shevchenko is portrayed mainly as the creator of modern Ukrainian national consciousness and as a re-pressed Ukrainian patriot; his biography or artistic achievements attract considerably less attention. The author puts forward the thesis that the image of Shevchenko in modern Polish writings requires corrections and supplementations.

Keywords: Taras Shevchenko, Shevchenko in Poland, Polish-Ukrainian relations

Szewczenko na eksport

Streszczenie

Celem artykułu jest charakterystyka obecności ukraińskiego poety Tarasa Szewczenki we współczesnym obiegu piśmienniczym w Polsce. Autor omawia stan tłumaczeń twórczości Szewczenki na język polski, wymienia najważniejsze opracowania literaturoznawcze poświęcone temu poecie, a następnie ukazuje, jaki wizerunek Szewczenki wyłania się z wydanych w języku polskim prac współczesnych pisarzy i publi-cystów ukraińskich: Mykoły Riabczuka, Jarosława Hrycaka, Oksany Zabuzko i Jurija Andruchowycza. W pracach tych autorów Szewczenko ukazywany jest głównie jako twórca nowoczesnej ukraińskiej świadomości narodowej oraz represjonowany patriota ukraiński; znacznie mniej uwagi przyciąga jego biografia czy dokonania artystyczne. Autor stawia tezę, że wizerunek Szewczenki we współczesnej Polsce wymaga korekt i uzupełnień.

Słowa kluczowe: Taras Szewczenko, Szewczenko w Polsce, relacje polsko-ukraińskie